Oldehoofsterkerkhof 2
Postbus 21000
8900 JA Leeuwarden
Telefoon 14058

Gemeente Leeuwarden

Raadsvoorstel

Gezondheidsnota Samen Gezond
Zaaknummer: 2023-278554

Aan de gemeenteraad.

Inleiding
Voor u ligt de gezondheidsnota ‘Samen Gezond’ 2024-2028 voor de gemeente Leeuwarden. We stellen u voor om deze gezondheidsnota vast te stellen.

Een goede gezondheid draagt bij aan een gelukkig leven en zorgt ervoor dat iemand kan meedoen in de samenleving. Omgekeerd is meedoen aan de samenleving van invloed op iemands gezondheid. In het coalitieakkoord van de gemeente Leeuwarden 2022 - 2026 heeft gezondheid daarom een belangrijke plek: we willen inzetten op het verkleinen van gezondheidsverschillen en gezondheidsachterstanden, het verbeteren van de mentale gezondheid, een gezonde fysieke leefomgeving en vitaal ouder worden. In de voorliggende gezondheidsnota hebben we een nieuwe visie op gezondheid ontwikkeld waarin positieve gezondheid centraal staat.

Vanuit de Wet Publieke Gezondheid (Wpg) hebben we als gemeente een verantwoordelijkheid voor de gezondheid van onze inwoners. We zijn als gemeente verplicht om iedere vier jaar nieuw gezondheidsbeleid vast te stellen. Het vorige gezondheidsbeleid komt uit 2018.

De voorliggende gezondheidsnota is een uitwerking van het doel uit het coalitieakkoord en de verplichting vanuit de Wpg.

Totstandkoming gezondheidsnota
Om te komen tot de voorliggende gezondheidsnota met hierin een nieuwe en brede visie op gezondheid is het belangrijk dat dit gezamenlijk en breed gedragen is. Gezondheid staat in sterke verbinding met andere domeinen, onderwerpen en thema’s. De voorliggende gezondheidsvraagstukken kunnen we alleen in gezamenlijkheid oplossen. Dit betekent dat er draagvlak nodig is. Hiervoor hebben we een uitgebreid participatietraject gevolgd. De input die we tijdens het participatietraject hebben opgehaald is, samen met de uitkomsten vanuit beschikbare data en onderzoek, de basis van deze gezondheidsnota. Hieronder lichten we een aantal stappen uit dit participatietraject toe.

Draagvlak
Afgelopen jaren hebben we ingezet op het creëren van draagvlak, binnen en buiten de gemeente. Met diverse afdelingen en op verschillende niveaus binnen de gemeente zijn gesprekken gevoerd over welk beleid er al is, waar raakvlakken zitten en waar we gezamenlijk in kunnen optrekken. Denk bijvoorbeeld aan: armoede, jeugd, onderwijs, duurzaamheid en mobiliteit. Ook met verschillende partners zijn hierover gesprekken gevoerd.

Startnotitie Een nieuwe visie op gezondheid
Op basis van trends en ontwikkelingen en de gesprekken zijn we tot vier pijlers gekomen. Een eerste uitwerking hiervan is vastgelegd in de Startnotitie Een nieuwe visie op gezondheid. Deze startnotitie is gepresenteerd aan de gemeenteraad op 8 mei 2023.

Evenement 'Samen Gezond'
Om vervolgens verdere invulling te geven aan de pijlers en de aanpak hebben we op 2 november 2023 het evenement 'Samen Gezond' georganiseerd voor inwoners en professionals. Ook raadsleden en onderzoekers waren aanwezig. De samenvatting van de input is opgenomen als bijlage van de nota.

Overige input
Ook zijn we op verschillende andere momenten en plekken in gesprek geweest met inwoners en professionals. Zo hebben we verschillende gesprekken gevoerd met jongeren bij de georganiseerde dagen van Tienskip. Ook hebben we aanvullend verschillende partners gesproken, waaronder Amaryllis, bv SPORT en de GGD.
Verder hebben we op 6 december 2023 een verdiepende sessie voor de gemeenteraad georganiseerd. Tijdens de sessie zijn de hoofdlijnen van de voorliggende gezondheidsnota gepresenteerd. Hierover zijn door de raadsleden vragen gesteld en accenten meegegeven.
Tot slot hebben zowel intern diverse collega's van verschillende afdelingen als externe partners (de hierboven genoemde partners, Pharos en Aletta Jacobs School of Public Health) meegelezen op de conceptversie van de gezondheidsnota. Op basis van deze reacties hebben we de gezondheidsnota verder aangescherpt.

Adviesraad Sociaal Domein
De Adviesraad Sociaal Domein (ASD) hebben we tevens in dit proces betrokken. Aan het begin van het proces hebben we de startnotitie met de ASD besproken. Daarnaast hebben we deze gezondheidsnota voorgelegd. De ASD is positief over de gezondheidsnota. Ze onderschrijven de bredere visie en zijn onder de indruk van de vele initiatieven die op het gebied van preventie worden beschreven. De ASD vraagt nog aandacht voor enkele punten. Deze punten zijn meegenomen in de gezondheidsnota of worden meegenomen in de uitvoering. Hieronder lichten we deze punten toe. We betrekken de ASD ook bij de verdere uitvoering van de gezondheidsnota.

- *Sleutelfiguren*
  Sleutelfiguren in de wijk en het dorp worden als belangrijke personen genoemd in de gezondheidsnota. Het is belangrijk dat we deze sleutelfiguren vinden, inzetten en vasthouden. Hoe we dit gaan doen en wat hiervoor nodig is, gaan we de komende tijd onderzoeken. Deze aanvulling is opgenomen in de gezondheidsnota.
- *Meer accent op de aanzienlijke verschillen in gezondheid tussen de verschillende wijken en dorpen om de urgentie te benadrukken.*
  Samen met Statistiek en Onderzoek hebben we gepoogd meer cijfers over de verschillen tussen wijken en dorpen in kaart te brengen. Cijfers over de levensverwachting zijn opgenomen. De beschikbare cijfers van zorgkosten en zorgconsumptie zijn op dit moment niet betrouwbaar om mee te nemen in deze nota. We onderschrijven het advies van de ASD dat dit belangrijke informatie is. Komende jaren gaan we daarom aan de slag om betrouwbare

cijfers te verkrijgen. Dit is ook opgenomen in het hoofdstuk ‘Monitoring en sturing’.
- *Waarborgen van voldoende zorg voor bewoners van de gemeente Leeuwarden*
  Landelijk is er een tekort aan zorgpersoneel, zoals huisartsen. Dit staat in relatie met gezondheid. Binnen deze nota ligt de focus op het voorkomen en uitstellen van het ziek worden en de daarmee gepaarde zorgvraag. We hebben om deze reden geen interventie opgenomen gericht het oplossen van het tekort. Wel zijn we het eens met de ASD dat het (tekort aan) zorgpersoneel, zoals huisartsen een plek moet krijgen in de gezondheidsnota (context). Dit hebben we opgenomen. Ook nemen we dit mee in de uitvoering en samenwerking met het zorg- en medisch domein.

Inhoud gezondheidsnota
Naast het coalitieakkoord en de verplichting vanuit de Wpg zijn er nog twee belangrijke aanleidingen voor deze gezondheidsnota, namelijk (on)gelijke kansen op gezondheid en de (on)houdbaarheid van de zorg:
De kansen op een gezond leven zijn in Nederland en binnen de gemeente Leeuwarden ongelijk verdeeld. Er bestaan gezondheidsachterstanden die van invloed zijn op iemands levensverwachting en kwaliteit van leven. Het is belangrijk dat we deze gezondheidsachterstanden verminderen.
Daarnaast staat de zorg steeds meer onder druk. Door de dubbele vergrijzing neemt de zorgvraag komende jaren toe. Dit maakt het belangrijk om te investeren in een gezond leven zodat we voorkomen en uitstellen dat mensen ziek worden.

Onze visie is:
Alle inwoners van de gemeente Leeuwarden zijn gezond, waardoor zij een goede kwaliteit van leven ervaren. Ook hebben alle inwoners een gelijke kans om gezond op te groeien, te leven en gezond ouder te worden.

Dit is onze stip op de horizon. We dragen hiermee bij aan een gezonde, gelijkwaardige en duurzame samenleving. We hanteren de volgende uitgangspunten:
- We benadrukken gezondheid breed, vanuit Positieve Gezondheid en Health in all Policies
- We zetten in op preventie
- We doen het samen: iedereen levert een bijdrage

Hoe we vorm geven aan deze visie en uitgangspunten is uitgewerkt in de aanpak. In de aanpak staan vier pijlers centraal:
1. Gelijke kansen op een gezond leven
2. Gezonde leefomgeving
3. Mentale gezondheid
4. Gezond ouder worden

Financiën
Om de ambities en doelstellingen uit de gezondheidsnota te realiseren, is het nodig om de voorgestelde aanpak uit te voeren. Voor de aanpak is financiële dekking nodig. In de gezondheidsnota is uitgewerkt wat we kunnen doen met de huidige financiële middelen. Hier zijn ook de middelen vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) in meegenomen. Daarnaast is uitgewerkt

welke extra financiële middelen nodig zijn om de voorgestelde aanpak uit te kunnen voeren.

Wij vragen u met dit voorstel niet om de extra financiële middelen beschikbaar te stellen. Wel vragen we u om de visie en koers ten aanzien van gezondheid in de gemeente Leeuwarden vast te stellen. Het tempo en de uitrol van de voorliggende aanpak wordt bepaald aan de hand van de beschikbare financiële middelen.

De omvang van de in te zetten financiële middelen zal worden betrokken bij de integrale afweging in het kader van de Midterm Review (MTR) en de voorbereiding van de begroting 2025. Afhankelijk van de uitkomsten van deze weging en de beschikbare financiële ruimte zullen wij u een nader dekkingsvoorstel doen.

Vervolg
De aanpak uit gezondheidsnota voeren we in fasen uit. In 2024 werken we aan een (operationele) uitvoeringsstrategie. Gezondheid is een breed vraagstuk en vraagt om een lange adem. Het staat ook in sterk verbinding met andere beleidsterreinen en is onderhevig aan (maatschappelijke) ontwikkelingen. We blijven daarom flexibel in onze aanpak. Dit biedt de mogelijkheid om te kunnen bijsturen naar wat nodig is. Onze monitoring helpt hierbij.
Bij de uitvoering van de aanpak blijft het belangrijk om in gesprek te zijn én samen te werken met inwoners en partners. Om deze reden hebben we dit ook opgenomen in de aanpak. Dit stellen we centraal bij het vervolg.

We zullen u jaarlijks informeren over de voortgang van de uitvoering van de voorliggende gezondheidsnota ‘Samen Gezond’.

Leeuwarden, 23 januari 2024,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.
Signed By: Buma, Sybrand <sybrand.buma@leeuwarden.nl>
25/01/2024 11:06:25 CET
ID: 30e15d64-c7df-4bd8-b8e5-d18c50bbbc6b
Auth: Scribble

secretaris.
Signed By: de Jong de, Eelke <eelke.dejong@leeuwarden.nl>
24/01/2024 10:09:59 CET
ID: 30e15d64-c7df-4bd8-b8e5-d18c50bbbc6b
Auth: Scribble

**Dit document is rechtsgeldig digitaal ondertekend.*